

det af Regjeringen forelagte, derved i en væsentlig Grad vilde hæves, og Troen paa Lovforslagets gavnlige Virkning i Livet derved blive langt almindeligere. Jeg kan derfor paa Ministeriets Vegne paa det Varmeste slutte mig til den af Udvalgets Fleertal skete Indstilling, som tilraader at vedtage det foreliggende Lovforslag fuldkomment i den Form, hvori det er kommet fra det andet Thing.

Fermansen: Det er min Agt at stemme for Lovforslaget i dets nuværende Stikkelse; men inden vi gaae til Afstemning, maa det maaskee være mig tilladt ganske kort at betegne mit Forhold til og mit Syn paa Sagen, som den nu foreligger, saameget mere, som jeg ikke har taget synderlig Deel i Ordsliftet paa det tidligere Trin af denne Sags Behandling her. Hvad der har drevet mig til at ønske og til at være med i Bestræbelsen for ad Lovgivningsveien at tilveiebringe større Frihed i den her omhandlede Retning, er den inderlige Overbeviisning, at det, at Menighedsmedlemmerne faae en større Ret og en større Frihed med Hensyn til Afhjælpsningen af deres egen religiøse Trang, saa langt fra vil medføre nogen Fare eller Slæde for Folket i det Hele, at det meget mere vil virke til at fremme det kirkelige Liv og dets Udvikling i Folket. Det er min bestemte Mening, som jeg synes, at Erfaringen daglig stadfæster, at det er umuligt selv for den bedste Kirkestyrelse til enhver given Tid at udnævne og bestikke til Præster Mænd, som virkelig kunne tilfredsstille den kirkelige Trang paa ethvert givet Sted, ligesaa lidt som den er istand til at fjerne alle de Præster, som af mange Grunde ikke formaae at fyldestgjøre den. Det eneste Middel, som der efter min Mening er til at afhjælpe Ulemperne, er dette, er man ikke gjør sig mere end nødvendigt til Formyndere for Menighedsmedlemmerne, men behandler dem som myndige Folk, idet man overgiver dem en Deel af Om sorgen og Ansvar for dette deres eget vigtige Livsankiggende. Jeg har kunnet finde mig i, at man giver en saadan Frihed under meget indskrænkende Betingelser, thi naar man vil Friheden, maa man vilde den for Alvor og være rede til at bringe Offre derfor, naar det da er

Offre, som man kan bringe; men jeg har paa den anden Side ogsaa villet, at Lovgivningsmagten saa skulde stænke dem Friheden for Alvor og ikke stænke dem Noget, der halvt giver Frihed og halvt giver Rum for Vilkaarlighed, thi halve Forholdsregler føre her som andetsteds ikke ud af Ulemperne, men snarere mere ind i dem. Derfor stemte jeg imod det Forslag angaaende Frimenigheder, som laa for her issor, efterat man havde optaget den Bestemmelse, at den valgte Præst skulde have Stadfæstelse af Regjeringen, inden han kunde blive Præst for en Valgmenighed, thi det var klart, at under visse Omstændigheder kunde en Regjerings Vilkaarlighed træde hindrende iveien for den givne Frihed og gjøre den til Intet. Dengang forelaa Sagen nemlig som et privat Lovforslag og det stod for mig saaledes, at det gjaldt om at holde fast ved, hvad vi i og for sig indfaae for det Rigtige og ikke opgive Noget deraf, men hellere lade Sagen beroe til muligt bedre Tider. Men da vi mødte iaar, havde Regjeringen taget Sagen i sin Haand; den forelagde os et lignende Lovforslag, og det som en Foranstaltning, som den selv betragtede som en nødvendig Deel af sin Regjeringsplan. Da blev Stillingen noget anderledes; da gjaldt det væsentligt om at overveie, om man skulde tage imod det saaledes Tilbudte, som Regjeringen vilde paatage sig at gennemføre, eller ogsaa støde det fra sig, og Overveieisen førte for mit Vedkommende til at stemme derfor i det Haab, at Fremtiden saa skulde udfylde, hvad der var mangelfuldt i det, der blev givet. Det var mit Haab, at Regjeringen vilde have holdt fast paa sit Lovforslag i den Stikkelse, hvori det forlod dette Thing, og det var et Haab, troer jeg, som jeg var berettiget til at nære. Men det blev anderledes; saaledes som Lovforslaget nu ligger for, er det et ganske andet. Det, hvorfor det har været mig af Vigtighed at faae et Lovforslag som det oprindelige fremmet, nemlig Friheden for Menighedsmedlemmerne, er der ikke Spor tilbage af i det foreliggende Lovforslag; det stænker ikke et eneste Menighedsmedlem en mindste Smule Frihed, men giver kun Regjeringen en Frihed, en Bemyndigelse, som den kan bruge eller lade være at bruge ganske efter eget Godtbefindende. Jeg